

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra psychologie

Název diplomové práce: **Podpora profesního rozvoje sociálního pracovníka v azylovém domě**

Autor práce: Bc. Hana Jehlíková

Obor: Etika v sociální práci

Vedoucí práce: Mgr. Magdalena Ehrlichová

Oponent: PhDr. Ing. Marie Lhotová, Ph.D.

Obsahová stránka:

Autorka ve své diplomové práci obrací pozornost na profesní profil sociálního pracovníka. Charakterizuje roli sociálního pracovníka a definuje sociální práci v pojmech současné legislativy v ČR. V kapitole o osobnostních předpokladech se zaměřila na žádoucí vlastnosti a komunikační dovednosti sociálního pracovníka (Pozn.: V názvu kapitoly Struktura a vlastnosti osobnosti není správně spojení pojmů z hlediska terminologického, neboť vlastnosti jsou součástí struktury osobnosti - viz dále cit. Nakonečný, v textu kapitoly už správně). Do kapitoly o profesních předpokladech sociálního pracovníka autorka trochu nešikovně zařazuje systematickou teorii, autoritu uznávanou klienty a komunitou, profesní kulturu a etický kodex, což jsou vlastnosti profese jako povolání a nikoliv profesní předpoklady sociálního pracovníka. Zde by bylo vzhledem k přesnosti obsahu vhodnější formulovat jinak název kapitoly, např. Sociální práce jako profese. Specificky se pak autorka zaměřila na práci sociálního pracovníka v azylovém domě.

Ve 2. kapitole navazuje autorka zpracováním oblasti profesního rozvoje, odborného růstu a toho, jak je realizovatelný na individuální rovině a na úrovni organizace. Předkládá pak určitý přehled o způsobech a možnostech vzdělávání sociálních pracovníků včetně možností supervize.

Praktická část diplomové práce obsahuje výzkumnou sondu vztahující se k sociálním službám azylového domu a profesnímu rozvoji ze strany pracovníků a ze strany organizace. Dotazníkovou metodou autorka zkoumala vnímání profesního rozvoje v Jihočeském, Karlovarském a Plzeňském kraji (Pozor, v Úvodu uvádí počet zkoumaných krajů 4!!). Kompletní podoba dotazníku zasílaného respondentům a Zpracování dat získaných dotazníkem je uvedeno v přílohách.

Dotazník (vlastní konstrukce?) byl předložen v písemné formě 38 registrovaným azylovým domům a jeho návratnost byla méně než poloviční (16). Tyto údaje jsou uvedeny až v přílohách, v začátku praktické části chybí. Jistým problémem je požadavek na ověření hypotéz, máme-li k dispozici údaje 16 azylových domů z obeslaných 38, tj. jak je výše uvedeno méně než polovina dotazovaných. Tomu odpovídá autorkou formulovaný závěr "Domnívám se, že tato hypotéza se potvrdila", který je z hlediska metodologického nepřijatelný. V příloze č. 2 není "následná tabulka", na kterou je odkaz v textu (má být odkaz na graf?)

Formulace cíle práce je velmi obecná a poněkud vágní: "charakterizovat profesní rozvoj sociálního pracovníka".

Další dílčí připomínky:

Chybný termín na str. 15 - existenciální přístup (Victor Emil Frankl se zabýval existenciálním přístupem, který není zcela totožný s principy existencialismu), stejně tak mluvíme o existenciální analýze, nikoliv existenciální (str. 17)

Nepřesné používání pojmů z psychologie osobnosti. "Je třeba si uvědomovat, že do pracovního vztahu vstupuje se svou osobností nejen klient, ale i pomáhající pracovník". (18) - se svou celou osobností vstupovat do vztahu je výraz v odborné psychologii poněkud neobvyklý.

Odstavec o empatii nese řadu nesrovnalostí (zvl. té neprojevené, která "neprospívá klientovi"?) znamená, že se pracovník nesetkal s klientovým světem a nemůže mu porozumět. Jak empatický nasloucháč ví, že se dostal do klientova světa? Dalším komentářem vztahujícím se k empatii, který se několikrát opakuje, hovoří o "vyšší úrovni empatie, která "jde nejhlouběji", ačkoliv je definována jako "vcítit se do pocitů a jednání druhé osoby". Otázkou je, vcítění se, přestože "klient sám nechápe své zážitky"?

Trochu jsem se zarazila nad tvrzením, že komunikační dovednosti (komunikační kompetence) samy o sobě neposkytují uživateli sociálních služeb pomoc (s. 26) Kap. 1.3 je dobře zpracovaná. (systematicko-teoretická základna profese), ale není souhlasná s názvem kapitoly, týká se sociální práce, nikoliv sociálního pracovníka, v. výše.

Výraz "zmírnění klientovy situace" je zkratka pro problémy v klientově situaci - (54) Jak mírníme situaci?

Normy jako nepsaná pravidla chování (v cit. Vágnerové), existují a co jsou psaná pravidla chování? (68). Normy, hodnoty a postoje doporučuji vysvětlit při obhajobě v souvislosti s kulturou organizace.

Formální stránka:

Po stránce stylistické i po stránce gramatické je práce na velmi dobré úrovni. Je přehledně upravená a dobře strukturovaná.

Prezentace práce:

Téma je rozpracováno na 100 stranách. Teoretická část (91 stran) je rozdělena na dvě kapitoly. Praktickou část (93-102) následují přílohy (22 stran). V přílohách jsou velmi přehledně v grafech a tabulkách zpracovány a interpretovány výsledky získané zpracováním dotazníků. V Seznamu literatury je uvedeno 48 knižních a 10 jiných odborných zdrojů (časopisecké, webové).

Závěr:

Autorka do své diplomové práce zahrнула velmi důležité a obsáhlé téma vzdělávání v sociální práci. Nutno konstatovat, že se jí podařilo velmi komplexně postihnout problematiku, pohledy a typy vzdělávání pro sociální pracovníky. Podotýkám, že výše uvedené připomínky jsou dílčího charakteru. Práce je dokladem o zájmu a též o schopnostech autorky orientovat se v problematice a vidět externí i interní kontexty tohoto vzdělávání. Při zpracování tématu se opírala o relevantní literaturu. Oceňuji též velmi dobrou formální stránku práce. Za určitý nedostatek považuji nekonkrétní vymezení cíle a metodické nedostatky v praktické části.

Na základě výše uvedeného hodnocení doporučuji práci k obhajobě. Jejím předmětem by mohlo být přesnější vymezení cíle práce.

Event. další otázky k obhajobě vycházející z předloženého textu:

1. V jakém smyslu jsou zcela konkrétně humanistické a existenciální názory akceptovány jako jeden ze stěžejních psychologických základů chápání dnešní teorie sociální práce a pomáhajících profesí vůbec? Příklady tohoto přístupu v sociální práci.
2. Rozdíl mezi psychoterapií a sociální prací.

Radčice 27. 7. 2009

PhDr. Ing. Marie Lhotová, PhD.